

25 268 Zelfstandige bestuursorganen

20 454 Voortgangsrapportage uitvoering wetten
oorlogsgetroffenen

Nr. 238 Brief van de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 mei 2025

Conform de verplichtingen in de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen is het functioneren van de Pensioen- en Uitkeringsraad (PUR) in 2024 geëvalueerd. Bijgaand zend ik u het rapport *"Evaluatie doeltreffendheid en doelmatigheid van de Pensioen- en Uitkeringsraad"*. Het onderzoek is uitgevoerd door de onafhankelijke Audit Dienst van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en ziet op de periode 2019-2023. Daarnaast heb ik de Pensioen- en Uitkeringsraad zelf verzocht in te gaan op de toekomstige ontwikkelingen die van belang kunnen zijn voor de organisatie. Zijn reactie is ook bijgevoegd.

In deze brief ga ik in op de conclusies en aandachtspunten uit de evaluatie. Een gelijkkluidende brief is gericht aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Belangrijkste uitkomsten uit de rapportages zijn:

- ☐ De PUR heeft doeltreffend gefunctioneerd;
- ☐ De komende jaren zijn er voor de PUR, ondanks een dalende trend in het aantal aanvragen, voldoende werkzaamheden die kwalitatief goed moeten worden uitgevoerd;
- ☐ Er zijn aandachtspunten die vragen om een verdere verkenning van de toekomstbestendige organisatie van de PUR.

Pensioen- en Uitkeringsraad

De PUR is per 1 juli 1990 bij wet ingesteld. De verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de PUR en de SVB is vastgelegd in de Wet uitvoering wetten verzetsdeelnemers en oorlogsgetroffenen (Wuvo), die op 1 januari 2011 van kracht werd.

De PUR is verantwoordelijk voor de toelating tot de regelingen die financiële ondersteuning bieden aan (nabestaanden van) verzetsdeelnemers en slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en de onafhankelijkheidsoorlog in Indonesië. De PUR stelt het beleid voor deze wettelijke regelingen vast en adviseert de SVB, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van deze regelingen, in alle zaken waarin het vastgestelde beleid niet voorziet.

Het werkterrein van de PUR omvat de volgende regelingen:

- Wet buitengewoon pensioen 1940-1945 (Wbp);
- Wet buitengewoon pensioen zeelieden-oorlogsslachtoffers (Wbpzo);
- Wet uitkeringen vervolgingsslachtoffers 1940-1945 (Wuv);
- Wet uitkeringen burger-oorlogsslachtoffers 1940-1945 (Wubo);
- Wet buitengewoon pensioen Indisch verzet (Wiv);
- Tijdelijke vergoedingsregeling psychotherapie na oorlogse generatie (Tvp);
- De Algemene Oorlogsongevallenregeling (AOR).

Deze wetten zijn gebaseerd op de ereschuld van de Nederlandse samenleving ten opzichte van verzetsdeelnemers en op de bijzondere solidariteit ten opzichte van vervolgd en burger-oorlogsslachtoffers. De wettelijke regelingen voorzien in inkomensaanvullende pensioenen en uitkeringen en/of bijdragen in kosten die worden gemaakt in verband met de lichamelijke en/of geestelijke gevolgen van de Tweede Wereldoorlog en de onafhankelijkheidsoorlog in Indonesië.

Door opeenvolgende kabinetten is de garantie afgegeven dat de zorg en ondersteuning aan verzetsdeelnemers en oorlogsgetroffenen, tot de laatste levende, op een kwalitatief goede wijze in stand blijft.

Uitkomsten onderzoek Audit Dienst

De Audit Dienst concludeert dat de PUR in de periode 2019 tot en met 2023 doeltreffend en doelmatig heeft gefunctioneerd. Er zijn geen indicaties van ondoelmatigheid geconstateerd.

De onderzoekers constateren geen verbeterpunten, maar wijzen op enkele aandachtspunten voor behoud van kwaliteit. Zo is een minimumaantal raadsleden met verschillende expertises noodzakelijk. Daarnaast is het belangrijk alert te blijven op de vergaderfrequentie in verhouding tot het dalende aantal casussen, zodat de doorlooptijd voor cliënten gewaarborgd blijft. Ook wordt gewezen op de noodzaak om kennis en kunde binnen de PUR goed te borgen en de onafhankelijkheid in taakopvatting te behouden.

Daarnaast signaleert de Audit Dienst een toenemende administratieve lastendruk door veranderende wet- en regelgeving. Dit vraagt om een heroverweging van de inrichting van de PUR als ZBO om de doelmatigheid op lange termijn te borgen.

Tenslotte wordt het goede samenspel tussen PUR, SVB en VWS benoemd als een belangrijke succesfactor. De samenwerking verloopt soepel en met korte lijnen, waardoor bijzonderheden snel en daadkrachtig worden opgepakt. Dit komt ook tot uiting in de hoge waardering van cliënten.

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zie ik aanleiding om samen met de PUR nader te verkennen hoe de organisatie toekomstbestendig kan blijven functioneren. De genoemde aandachtspunten zal ik in de overleggen met de PUR nadrukkelijk blijven volgen.

Toekomstvisie PUR

Met interesse heb ik kennisgenomen van de evaluatie en toekomstvisie van de Pensioen- en Uitkeringsraad (PUR) in het kader van de vijfjaarlijkse evaluatie van zelfstandige bestuursorganen (ZBO's). Uit de evaluatie blijkt dat de PUR de komende jaren nog steeds aanvragen zal ontvangen van oorlogsgetroffenen en verzetsdeelnemers voor toelating tot de relevante wetten en voor bijzondere voorzieningen. Hoewel het aantal nieuwe aanvragen afneemt, blijft er behoefte aan beleidsontwikkeling en -wijziging. Dit is onder andere noodzakelijk vanwege uitspraken van de Centrale Raad van Beroep, de noodzaak tot verduidelijking van bestaand beleid en de impact van de vergrijzing van de doelgroep.

De evaluatie bevestigt dat het huidige bestuurlijke model van de PUR goed functioneert en breed wordt gewaardeerd door betrokken partijen, waaronder cliënten, de SVB en het ministerie van VWS.

De komende periode zal worden benut om gezamenlijk met de PUR verschillende scenario's te verkennen om de duurzame uitvoering van de taken van de PUR ook in de toekomst voldoende te waarborgen. Hierbij zal ook worden gekeken naar mogelijke aanpassingen in de organisatievorm indien dit nodig blijkt.

De PUR krijgt in de komende twee jaar de ruimte om een toekomstplan op te stellen. Essentieel hierbij is dat de ondersteunende instellingen en de cliëntenraad instemmen met zowel het proces als het uiteindelijke plan. In dit traject dient nadrukkelijk rekening gehouden te worden met de afnemende werklast, wat invloed kan hebben op de toekomstige inrichting van de organisatie.

Met het oog op de komende jaren zal tevens aandacht worden besteed aan de situatie waarin de eerste generatie oorlogsgetroffenen en verzetsdeelnemers grotendeels wegvalt. Dit vraagt om een tijdige herbezinning op de uitvoering van de wetten voor de tweede generatie gerechtigden en jongere weduwen en weduwnaars. De toekomstige rol van de PUR in deze fase hangt mede af van de omvang van de doelgroep en de bijbehorende werkzaamheden.

Ik onderschrijf deze analyse en zal samen met de PUR de organisatorische en beleidsmatige ontwikkelingen nauwlettend blijven volgen om zo te komen tot een toekomstbestendige uitvoering van de taken.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. Agema